

In 2012 droeg Turnhout een jaar lang de titel 'Vlaamse Cultuurstad'. Het werd een succesverhaal, dat zich vertaalde in tientallen creatieve projecten. Maar dit mocht geen eindpunt worden: een aantal mensen die betrokken waren bij Turnhout 2012 hadden nog energie en goesting over om de ambitie 'Turnhout, een broedplaats voor nieuwe en frisse ideeën' ook na 2012 hard te maken, zelfs zonder financiële overheidssteun.

Op 3 juli 2013 werd de vzw De Koep boven de doopvont gehouden: een burgerbeweging die ernaar streeft om leven, wonen en werken in Turnhout en de brede regio zo aangenaam, rechtvaardig en duurzaam mogelijk te maken.

De Koep

Turnhoutenaars in beweging

JEF VAN EYCK [SOCIAAL-CULTUREEL WERKER, VORMINGPLUS KEMPEN]

Hoewel bij de ontstaansgeschiedenis van De Koep¹ ook het resultaat van de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2012 heeft meegespeeld, was met de oprichting van de organisatie geen enkele politieke ambitie gemoeid. De Koep laat zich inspireren door de coöperatieve gedachte, voert daarom een transparant beleid en streeft naar maximale betrokkenheid en zelfverantwoordelijkheid van de leden. De bedoeling is een regionale invulling te geven aan de transitiebeweging die zich in Vlaanderen (en de omringende landen) aandient in de vorm van burgerinitiatieven, gemeengoedprojecten en nieuwe coöperaties.

Een leegstaande watertoren als startschot

Met de slogan: 'Koop samen met De Koep een stukje van de watertoren' riepen we in 2013 Turnhoutenaars op om samen de oude, leegstaande watertoren te kopen. In amper twee weken tijd werd 25.000 euro opgehaald. Op 22 oktober 2013 werd de watertoren evenwel openbaar verkocht. De ontgoocheling was van korte duur, want met deze campagne was de burgerbeweging definitief gelanceerd; ze kon voortaan rekenen op ruime steun, sympathie en erkenning. 90 procent van het ingezamelde geld mocht De Koep gebruiken voor werkingskosten. Het nieuwe stadsbestuur bracht het patrimonium van de stad in kaart om in het kader van noodzakelijke besparingen na te gaan welke gebouwen in aanmerking kwamen om te worden verkocht. Bovenaan die lijst stond ook het stedelijk jeugdcentrum Wollewei. Na een vlammend negatief advies van de jeugdraad startte de Turnhoutse jeugd de campagne 'Occupy Wollewei'. Hun succesvolle petitieactie werd door De Koep overgenomen en verspreid onder de vele generaties Turnhoutenaars die de voorbije 40 jaar gebruik maakten van het jeugdcentrum. Honderden mensen ondertekenden de oproep van De Koep. De overhandiging van de petitie op de gemeenteraad bracht veel volk op de been, net zoals de voorafgaande optocht. Het moet tientallen jaren geleden zijn dat burgerbetrokkenheid nog zo'n concreet gezicht kreeg in Turnhout.

¹ De naam is een knipoog naar het Engelse 'co-op'

Dankzij acties als 'Red De Wollewei' en 'Operatie Watertoren' stond De Koep na amper enkele maanden op de kaart als een burgerbeweging die actief participeert aan het maatschappelijk debat. Maar De Koep wil meer zijn. Daarom besloten we om via volksvergaderingen mensen samen te brengen om ideeën te verzamelen en plannen te maken voor coöperatieve en/of gemeengoedprojecten. Uit die bevraging ontstonden verschillende nieuwe projecten.

Wind in de zeilen

Na 18 maanden intense voorbereiding ging in maart 2015 de Kempense coöperatie Campina Energie² formeel van start. Die coöperatie wil burgers samenbrengen om te investeren in hernieuwbare energie en energiebesparing in de Kempen. Omdat Turnhout een reglement uitvaardigde dat bij grote energieprojecten burgerparticipatie verplicht stelt, kon Campina Energie met energieproducent Eneco onderhandelen over een participatie in een windmolenpark in Turnhout. 20 procent van dat park is nu eigendom van de coöperatie. De molens worden vanaf 2016 gebouwd.

Het project 'Mijn 2040'³ experimenteert intussen met nieuwe manieren om burgerparticipatie vorm te geven. Vormingplus Kempen en De Koep sloegen de handen in elkaar om burgers in de stadsregio Beerse, Oud-Turnhout, Turnhout, Vosselaar op een nieuwe, creatieve manier te betrekken bij de toekomst van hun eigen leefgemeenschap. Er werd een Droomdag georganiseerd waarop toekomstplannen werden bedacht, die vervolgens via de 'Mijn 2040'-krant in 30.000 bussen werden gedropt. We trokken naar dorpsfeesten en braderijen om onze plannen toe te lichten. En op 23 september 2016 werden alle bevindingen overhandigd aan de vier betrokken lokale besturen.

Ook het culturele leven in Turnhout ligt De Koep nauw aan het hart. De plannen om de culturele bevoegdheden van de pro-

² www.campinaenergie.be

³ www.mijn2040.be